

Statenmededeling

Onderwerp

Beleidskader Landbouw en voedsel: startnotitie

Datum

1 december 2020

Documentnummer

GS: 4795077

PS: 4800103

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Startnotitie voor het beleidskader Landbouw en Voedsel

Aanleiding

Het vigerende beleidskader, de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2016-2020, liep af per 1 januari 2020. Anticiperend op een nieuw beleidskader is de continuïteit van de lopende aanpak voor 2020 geborgd (zie ook [Statenmededeling 'Voortgang Beleidskader en Uitvoeringsagenda Landbouw & Voedsel' d.d. 13 oktober](#)).

Het Brabantse landbouw- en voedselsysteem is van essentieel economisch en maatschappelijk belang is, niet alleen voor de Brabantse economie en maatschappij, maar ook voor die van Nederland. De startpositie van de keten om te vernieuwen en verduurzamen is uitstekend, met een bewezen groot potentieel aan ondernemerschap dat soepel inspeelt op de belangrijke maatschappelijke trends. Tegelijkertijd staat het systeem aan de kant van de primaire productie zwaar onder druk, zowel ecologisch, als economisch én maatschappelijk.

Waar het totale landbouw en voedselcomplex in Brabant economisch sterk en robuust is, wordt de primaire sector in rap tempo kleiner, zowel in aantallen bedrijven als in arbeidsplaatsen. Veel individuele boeren zien al deze ontwikkelingen tegelijkertijd op zich afkomen en ervaren de toenemende kloof tussen boeren, burgers en consumenten als onrecht.

Met name de grote middengroep van agrarisch ondernemers zit klem, niet in de laatste plaats omdat de kostprijsverhogende maatregelen die nodig zijn om hun licence to produce te behouden zich in de markt vooralsnog niet terugverdienen.

Datum

1 december 2020

Documentnummer

GS: 4795077

PS: 4800103

In het bestuursakkoord heeft GS nieuwe koersafspraken gemaakt over de landbouw- en voedseltransitie. Met daarin als kernpunten o.a. het sluiten van kringlopen van het landbouw- en voedselsysteem, innovatie gericht op verduurzaming en concurrentiekracht, ondernemerschap en imago van de Brabantse boer, toekomstperspectief jonge boeren, hernieuwd vertrouwen sector-provincie en grondbeleid. Dit alles gericht op meer evenwicht tussen economische, ecologische en maatschappelijke waarden.

Deze afspraken krijgen vorm in het nieuwe beleidskader Landbouw en Voedsel, startend vanuit de Brabantse Omgevingsvisie. De landbouw- en voedselketen is in transitie. Dat vraagt een lange adem. Een beleidskader dat duidelijkheid biedt voor de langere termijn is dan ook noodzakelijk om continuïteit en vertrouwen te bieden aan allen, die deze transitie moeten realiseren. Enerzijds om de langjarige investeringen op noodzakelijke innovaties terug te kunnen verdienen, anderzijds om op de korte termijn de beweging niet te laten vastlopen op een gebrek aan perspectief.

Het proces is erop gericht om een gedragen beleidskader te hebben in 2021 en een eerste fase van een uitvoeringsagenda. We gebruiken de planMER om ook de milieuconsequenties duidelijk te krijgen. Het Beleidskader en uitvoeringsagenda zal in nauwe samenhang met in ieder geval de programma's Water & Bodem, Natuur, Economie, Talent en Arbeidsmarkt, Energie en Samenleving worden vormgegeven.

In de bijlage bij deze statenmededeling treft u de startnotie voor dit beleidskader aan. Conform de principes Sturen met Kaders bespreken wij deze notitie met u in een themabijeenkomst.

Bevoegdheid

Uw Staten zijn bevoegd om het beleidskader vast te stellen. De hieruit volgende uitvoeringsagenda zal worden vastgesteld door GS, maar zal zodra de uitvoeringsagenda gereed is ook aangeboden worden aan uw Staten. Ons college is bevoegd om de gelijk oplopende planMER vast te stellen.

Kernboodschap

1. *De transitie van het Brabantse landbouw- en voedselsysteem vraagt dan om versnelling en versterking, maar dit lukt alleen als de gehele keten in beweging komt.*

Er is een brede en ingrijpende verandering nodig: met een duurzame productiewijze (van boer tot fabriek), rendabele verdienmodellen (in korte en lange ketens voor voedsel, maar op boerderijniveau ook in combi met ecosysteem en maatschappelijke diensten), samenwerking in de keten (van aanbod- naar vraag gestuurd m.b.v. data), imago en relatie met de omgeving en de samenleving, slimme verbindingen tussen landbouw en natuur. Technologische en sociale innovatie zijn hiervoor van doorslaggevend belang.

2. *Het Beleidskader Landbouw en Voedsel moet continuïteit bieden en vertrouwen uitstralen naar allen, die deze transitie in de praktijk moeten realiseren.*

Onze werkwijze uit het bestuursakkoord om samen, slim en slagvaardig op te treden komt daarin centraal te staan. Daarbij pakken we als provincie de rol die bij ons past en die zorgt voor de meeste beweging en voor resultaat. We zoeken daarbij ook verbinding en samenwerking met grensoverschrijdende netwerken en haken aan op (inter)nationale mogelijkheden.

3. *Met de omgevingsvisie als basis werken we aan onze ambitie voor dit beleidskader: een Brabantse Voedselketen 3.0 die in al zijn diversiteit innovatief, waardevol, circulair en verbonden is.*

De beweging die we inzetten met het beleidskader moet continuïteit en vertrouwen bieden voor de lange termijn. Met name trends op 'digitalisering en artificial intelligence' en 'lifestyle en persoonlijke gezondheid' zijn belangrijke stimulansen in de innovatie. De trend naar (nieuwe) biobased grondstoffen en ingrediënten leidt bovendien tot nieuwe non-food agroketens met het gebruik van agrarische (reststroom)producten. We maken de relatie met andere provinciale beleidskaders duidelijk door aan te sluiten bij de beleidskaders en agenda's van gezondheid, natuur, water en bodem, economie, ruimte en energie. Met name het op elkaar laten aansluiten van de 'leidende principes' is daarvoor van groot belang om als provincie met één gezicht naar buiten te treden. De komende tijd is dat ook in het traject naar dit nieuwe beleidskader een speerpunt.

Datum

1 december 2020

Documentnummer

GS: 4795077

PS: 4800103

4. *Uitgaande van deze uitgangspunten en ambities komen we tot een drietal doelstellingen:*
- a. Brabant biedt op weg naar 2030 ruimte aan de voedselproductie van de toekomst: een voedselproductie die economisch, ecologisch en maatschappelijk aantoonbaar in balans is en rendeert door nieuwe economische en maatschappelijke verdienmodellen.
 - b. Nieuwe bedrijvigheidsketens met exportpotentie zijn in 2030 tot ontwikkeling gekomen. "Cross-overs" met andere sterke Brabantse sectoren, zoals high tech, ICT, chemie en gezondheidszorg vormen de basis.
 - c. De Brabantse landbouw is in 2030 landschaps- en gemeenschapsinclusief. Zij draagt op die manier bij aan de welvaart van de Brabanders in de meest brede zin van het woord. Daarbij vervult de landbouw een vitale rol in natuur- en landschapontwikkeling, is essentieel in de verbinding tussen stad en platteland en vervult een cruciale rol in de Brabantse samenleving.

5. *Innovatie is de drager van de transitie*
- Innovatie staat aan de basis van de vernieuwing en verduurzaming van de landbouw -en voedselketen. Het gaat daarbij om zowel technologische als sociale innovatie. Voorbeelden zijn: eiwittransitie, robotisering en digitalisering, ondersteunende maatregelen, reststroomverwaarding, future food en biobased productie.

6. *Om de doelstellingen te bereiken zetten we in op drie pijlers: ondernemen, omgeven en ontmoeten*
- Met de Brabantse Omgevingsvisie als basis en de Brabantse Voedselketen 3.0 als ambitie zijn we voornemens om de vertaalslag in het beleidskader vorm te geven via drie ontwikkellijnen in het beleidskader: Ondernemen, Omgeven en Ontmoeten. In bijgaande startnotitie staan de verschillende lijnen verder uitgewerkt. We gebruiken dit om het beleidskader samen met onze partners verder te verrijken en om te komen tot een uitvoeringsagenda.

Datum

1 december 2020

Documentnummer

GS: 4795077

PS: 4800103

Consequenties

Het beleidskader zal zorgen voor een gedragen visie die de komende jaren moet zorgen voor continuïteit en vertrouwen bij de verschillende stakeholders.

Europese en internationale zaken

Tegelijk met het nieuwe Beleidskader Landbouw en Voedsel loopt de discussie over het Europese Landbouwbeleid en de uitwerking in het Nationaal Strategisch Plan. We zorgen voor een nauwe samenwerking op dit gebied met het Huis van de Provincies en de opstellers van het NSP.

Datum

1 december 2020

Documentnummer

GS: 4795077

PS: 4800103

Communicatie

In de eerste fase hebben we gesproken met verschillende instanties. Van 11 januari tot eind maart vindt een intensieve landbouw en voedsel tour plaats om met de verschillende stakeholders verder te praten. In de bijlage is een grove procesplanning opgenomen, die we samen met de partners verder in zullen richten.

Vervolg

Na de themabijeenkomst (gepland op 11 december 2020) en start van het beleidskader landbouw en voedsel zal er in april een tweede bijeenkomst zijn, waar we met u in gesprek gaan over de eerste versie van het beleidskader.

Bijlagen

Startnotitie Beleidskader Landbouw en Voedsel

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer A.F. Meulepas, (06) 27 74 50 53,
ameulepas@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw A.L. Schoenmakers, (06) 18303298,
alschoenmakers@brabant.nl.